

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาถึงความเหลื่อมล้ำเชิงนโยบายด้านการเข้าถึงที่อยู่อาศัยของแรงงานนอกระบบในเมืองท่องเที่ยว และกลไกการเข้าถึงที่อยู่อาศัยที่สามารถนำไปสู่การบริหารจัดการเมืองเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงที่อยู่อาศัยสำหรับแรงงานนอกระบบในเมืองท่องเที่ยว โดยมีขอบเขตเชิงพื้นที่สำหรับดำเนินการศึกษาคือ “เมืองพัทยา” จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลกเป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยวนานาชาติ โดยผลสืบเนื่องจากการขยายตัวของเมืองและการเติบโตของธุรกิจด้านการท่องเที่ยวทำให้มีการย้ายถิ่นฐานของแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบจากภูมิภาคอื่นเข้ามายังเมืองท่องเที่ยวตามแรงดึงดูดและความความต้องการแรงงาน

แรงงานที่อพยพเข้ามาส่งผลให้ความต้องการที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตมีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ในขณะที่เดียวกันการปรับตัวของราคาที่ดินที่เพิ่มสูงขึ้นประกอบกับค่าครองชีพในเมืองท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูงทำให้การเข้าถึงที่อยู่อาศัยของแรงงานเป็นไปได้ยากลำบากมากขึ้น ดังนั้นการขยายโอกาสในการเข้าถึงที่อยู่อาศัยให้มากขึ้นตามความสามารถในการจ่ายจึงสามารถช่วยลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำด้านสิทธิขั้นพื้นฐานที่ทุกคนควรได้รับให้แคบลงได้

นโยบายด้านที่อยู่อาศัยของไทยที่ผ่านมาส่วนใหญ่ภาครัฐมีความพยายามจัดทำกลไกการแก้ไขปัญหาผ่านหน่วยงานต่างๆ เช่น การเคหะแห่งชาติ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และธนาคารออมสิน เป็นต้น แต่กลับพบว่านโยบายในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยสำหรับแรงงานนอกระบบยังไม่มีประสิทธิภาพ และไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยได้อย่างเป็นระบบ ดังนั้น การแก้ปัญหาดังกล่าวจึงควรสร้างชุดความคิด เหตุผล และข้อเท็จจริง เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจในเรื่องที่อยู่อาศัยสำหรับแรงงานนอกระบบอันนำไปสู่แรงขับเคลื่อนนโยบายและผลักดันไปสู่การปฏิบัติ

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนและนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงที่อยู่อาศัยสำหรับกลุ่มแรงงานนอกระบบให้มีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม จึงควรเพิ่มทางเลือกในการให้สิทธิที่จะซื้อหรือเช่าที่อยู่อาศัยและสร้างระบบทางการเงินที่มีความยืดหยุ่นโดยอาศัยการรวมกลุ่มของแรงงานนอกระบบ เพื่อให้การพัฒนาที่อยู่อาศัยเกิดความประหยัดต่อขนาด (Economy of Scale) โดยอาศัยกลไกที่ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยของที่อยู่อาศัยลดลงอยู่ในระดับที่กลุ่มแรงงานนอกระบบสามารถจ่ายได้ และทำให้เกิดการขยายโอกาสการเข้าถึงที่อยู่อาศัยมีมากขึ้น